

4260 Sed si Deus bene omnia fecit, cur non fecit hominem impeccabilem, aut gloriosum? Nonne melius esset ludici, facere ut non essent latrones, si posset, quam parare fureas in supplicium latronum? Solutio S. Thomae: Deus fecit res optime, sed non optimas. Potuit enim facere meliores, sed non poterant fieri melius, non ad obiecta, sed ad artem attendentes. Perfectior fuisset homo in gratia confirmatus, aut beatus creatus et melior; sed melius fuit fieri viatorem et peccabilem: propter quatuor. Primo, quia sic expediebat homini, ut cooperaretur ad suam beatitudinem, et voluntate, non necessitate bonus esset. Exemplum. Imperator potest filiis dare triumphum; sed non est gratum, neque gloriosum triumphare sine bello, ideo propter hanc gloriam exponitur periculo belli. Secundo, propter Dei Sapientiam, unde est ordo rerum. Quia secundum Platonem, Sapientis est ordinare. Decuit enim mala esse in mundo, ut malum oppositum bono, faceret bonum illustrius. Non esset virginitas laudabilis, si nulla esset corrupta. Et sicut nigrum oppositum albo, facit albus, ita malum oppositum bono. Deus ergo mala ipsa se reordinat, ut faciat ea intra ordinem bonorum non per se, sed Deo disponente. Exemplum. Sicut, si plueret in facie mulieris modica nigredo vel naevulus; non de se, sed propter ordinem, licet de se sit foeditas, est tamen propter ordinem pulchritudo. Solent etiam boni musici uti falsis consonantiis, et propter artem fiunt optima. P. Augustinus, et S. Thomas dicunt, quod malum culpae non per se de ordine universi, sed per accidens. Exemplum. Si in vase pulchro Regis invidus frangat ansam auream, et Rex loco eius, ponat lapidem pretiosum; pulchrius erit vas post fracturam quam ante; sed fractura

mala fuit, quamvis ordinante Rege per accidens secutum est bonum ex malo. Nullum est malum inordinatum, ordinatum per poenam hic, aut in futuro. Tercio: Ad ostendam Dei misericordiam ut incarnaretur. Quarto: Ad ostendam Dei iustitiam, et severitatem, quae est pars bonitatis Dei.

Varia de tempore salutis.

DUM tempus habemus operum bonum (GAL. VI. 10); tempus enim breve est. Etenim a aeternitati comparata, brevis est omnium temporum longitudo. (S. Hieron.). Exiguum temporis perituri, aeternitatis est pretium (id.). — Praesens quaero, nihil stat: quod dixi, iam non est: quod dicturus sum, nondum est: quod vixi, iam non est: quod victurus sum, nondum est (S. Aug.). — Tristitia et angustia retributio pigri, siquidem a nihil pretiosius tempore, et nulla poena amarior, quam amissi temporis recordatio. (TERTIEMIUS). — O Maria, a semitis mortis educ me!

DOMINICA XII. POST PENTECOSTEN

LECTIO SANCTI EVANGELII SECUNDUM LUCAM.
Luc. X. 23-37.

In illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis: Beati oculi, qui vident quae vos videtis.

24. Dico enim vobis, quod multi prophetae et reges voluerunt videre quae vos videtis, et non viderunt; et audire quae auditis, et non audiverunt.

25. Et ecce quidam Legisperitus surrexit tentans illum, et dicens: Magister quid faciendo vitam aeternam possidebo?

26. At ille dixit ad eum: In lege quid scriptum est? quomodo legis?

27. Ille respondens dixit: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex omnibus viribus tuis, et ex omni mente tua: et proximum tuum sicut teipsum.

28. Dixitque illi: Recte respondisti: hoc fac et viues.

29. Ille autem volens iustificare seipsum, dixit ad Iesum: Et quis est meus proximus?

30. Suscipiens autem Iesus, dixit: Homo quidam descendebat ab Ierusalem in Iericho, et incidit in latrones, qui etiam despoliaverant eum: et plagis impositis abierunt semivivo relicto.

31. Accidit autem ut sacerdos quidam descenderet eadem via: et viso illo praeteriit.

32. Similiter et Levita, cum esset secus locum, et videret eum, pertransiit.

33. Samaritanus autem quidam iter faciens, venit secus eum: et videns eum, misericordia motus est.

34. Et approprians alligavit vulneca eius, infundens oleum, et vinum: et imponens illum in iumentum suum, duxit in stabulum, et curam eius egit.

35. Et altera die protulit duos denarios, et dedit stabulario, et ait: Curam illius habe: et quodcumque supererogaveris, ego cum rediero reddam tibi.

36. Quis horum trium videtur tibi proximus fuisse illi, qui incidit in latrones?

37. At ille dixit: Qui fecit misericordiam in illum. Et ait illi Iesus: Vade, et tu fac similiter.

Homilia Venerabilis Bedae Presbyteri.

IN LUC. CAP. X.

4262 **U**T conversus ad discipulos suos dixit: Beati oculi, qui vident, quae videtur, etc. Non oculi Scribarum et Phariseorum, qui corpus tantum Domini videre, sed illi beati oculi, qui eius possunt cognoscere sacramenta, de quibus dicitur: *Et revelasti ea parvulis*. Beati oculi parvulorum, quibus et se et Patrem Filium revelare dignatur.

4263 *Dico enim vobis, quod multi prophetae et reges voluerunt videre, quae vos videtis, et non viderunt, et audire, quae auditis, et non audiverunt: Abraham exsultavit, ut videret diem Christi, et vidit et gavisus est.* Isaia quoque, et Michaeas, multi alii prophetae viderunt gloriam Domini, qui et propterea videntes sunt appellati. Sed hi omnes a longe aspicientes et salvantes per speculum et in aenigmate viderunt. Apostoli autem impraesentiarum habentes Dominum, convalescentesque ei, et quaecumque voluissent interrogando discentes, nequaquam per angelos aut varias visionum species opus habebant doceri. Quos vero Lucas multos prophetas et reges dicit, Matthaeus apertius prophetas et iustos appellat. Ipsi sunt enim reges magni, quia tentationum suarum motibus non consentiendo succumbere, sed regendo praeesse noverunt.

4264 *Et ecce quidam Legisperitus surrexit, tentans eum, et dicens: Magister quid faciendo vitam aeternam possidebo?* Legisperitus, qui de vita aeterna Dominum tentans interrogat, occasione, ut reor, tentandi de ipsis Domini sermonibus

sumpsit, ubi ait: *Gaudete autem, quod nomina vestra scripta sunt in caelis.* Sed ipsa sua tentatione declarat, quam vera sit illa Domini confessio, qua Patri loquitur: *Quod abscondisti haec a sapientibus, et prudentibus, et revelasti ea parvulis.*

At ille dixit ad eum: In lege quid scriptum est? Quomodo legis? Ille respondens, dixit: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex omnibus viribus tuis, et ex omni mente tua, et proximum tuum, sicut te ipsum.* Dum Legisperito respondet, perfectum nobis Salvator iter vitae coelestis ostendit. Cui primo de dilectione Dei et proximi legis scripta proponenti dicit:

Recte respondisti: Hoc fac, et viues. **4265** Deinde post inductam parabolam respondentem, illum fuisse proximum vulnerato, qui fecit misericordiam in illum, adiicit: *Vade, et tu fac similiter*, id est, tali misericordiae studio proximum tuum necesse habentem diligere et sustentare memento. Apertissime declarans, solam esse dilectionem, et ipsam non verbo tenus ostentatam, sed operis executione probatam, quae perpetuam ducat ad vitam.

Ille autem volens iustificare seipsum, dixit ad Iesum, Et quis est meus proximus? Quanta inanis gloriae dementia? Legisperitus ob vulgi favorem captandum, quo sapienter respondisse iactaretur, primum se legis fatetur ignorare mandatum, vere iuxta Salvatoris sententiam, sapiens et prudens in lege, sed quia non humiliari cum parvulis Christi, sed seipsum iustificare desiderat, beatos oculos columbarum innocentiae lacte loturum, quibus Christi arcana videre posset, accipere recusans. Cui profecto Dominus ita responsum temperavit suum, ut omnem, qui misericordiam faceret, cullibet proximum doceret, et tamen haec eadem parabola, specialiter ipsum Dei Fi-

lium, qui nobis per humanitatem proximus fieri dignatus est, designaret. Neque enim ita proximum, quem sicut nos diligere iubemus, super Christo interpretari debemus, ut moralia mutuae fraternitatis instituta sub allegoriae regulis extenuare et auferre conemur.

4268 *Suspiciens autem Iesus, dixit: Homo quidam descendebat ab Ierusalem in Iericho.* Homo iste, Adam intelligitur in genere humano. Ierusalem civitas pacis illa coelestis, a cuius beatitudine lapsus, in hanc mortalem miseramque vitam devenit. Quam bene Iericho, quae luna interpretatur, significat variis videlicet defectuum laboribus erroribusque semper incertam.

4269 *Et incidit in latrones.* Latrones, diabolus et angelos eius intellige, in quos, quia descendebat, incidit. Nam nisi prius intus intumesceret, foris tentatus tam facile non caderet. Vera est enim satis sententia quae dicit: *Ante ruinam enim exallatur cor.*

4270 *Qui etiam despoliaverunt eum.* Gloria videlicet immortalitatis et innocentiae veste privarunt. Haec est enim prima stola, qua iuxta aliam parabolam luxuriosus filius per poenitentiam rediens ornatur, et qua protoplasti amissa, cognoverunt esse se nudos, tunicasque pelliceas naturae mortalis induti sunt.

4271 *Et plagis impositis, abierunt, semivivo relicto.* Plagae, peccata sunt, quibus naturae humanae integritatem violando, seminarium quoddam (ut ita dicam) augendae mortis, fessis indidere visceribus. Abierunt autem, non ab insidiis aliquatenus cessando, sed earundem insidiarum fraudes occultando. Semivivum reliquerunt, quia beatitudinem vitae immortalitatis exuere, sed non sensum rationis abolere valuerunt. Ex qua enim parte sapere et cognoscere Deum potest, vivus est homo. Ex qua vero peccatis

contabescit et miseria deficit, mortuus idem, letiferoque est vulnere foedatus.

4272 *Accidit autem, ut sacerdos quidam descenderet eadem via, et viso illo praerelivit. Similiter et Levita, cum esset secus locum, et videret eum, transiit.* Sacerdos et Levita, qui viso saucio transierunt, sacerdotium et ministerium veteris testamenti est, ubi per legis decreta mundi languentis vulnera monstrari tantum, non autem curari poterant, quia impossibile erat (ut Apostolus ait) sanguine vitulorum et agnorum, et hircorum auferri peccata.

4273 *Samaritanus autem quidam iter transiens, venit secus eum, et videns eum misericordia motus est.* Samaritanus, qui interpretatur custos, Dominum significat, cui rectissime Propheta, ne hos latrones possit incurrere, supplicat: *Custodi me, inquam, a laqueo, quem statuerunt mihi, et ab scandalis operantium iniquitatem.* Qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendens de caelo, vitae praesentis iter arripuit, et venit secus eum, qui vulneribus tabescebat inflicti, id est, in similitudinem hominum factus, et habitu inventus ut homo, compassionis nostrae susceptione finitimus, et misericordiae factus est consolatione vicinus.

4274 *Et approprians alligavit vulnera eius, infundens oleum et vinum.* Peccata, quae in hominibus invenit, redarguendo cohibuit, spem veniae poenitentibus, terrorem poenae peccantibus incutiens. Alligat enim vulnera, dum praecipit: *Poenitentiam agite.* Infundit oleum, dum addit: *Appropinquavit enim regnum colorum.* Infundit et vinum, dum dicit: *Omnis labor, quae non facit fructum bonum, excidetur, et in ignem mittetur.*

4275 *Et imponens illum in iumentum suum, duxit in stabulum, et curam eius egit.* Iumentum eius est caro, in qua ad nos venire dignatus est. In quo saucium imposuit, quia peccata nostra ipse portavit

in corpore suo super lignum: et iuxta aliam parabolam inventam, quae erraverat ovem, humeris suis impositam, reportavit ad gregem. Itaque imponi iumento, est in ipsam incarnationem Christi credere, eiusque mysteris initiari, simul et ab hostis incursione tutari. Stabulum autem est Ecclesia praesens, ubi reficiuntur viatores, de peregrinatione hac in aeternam patriam redeuntes. Et bene iumento impositum duxit in stabulum, quia nemo, nisi baptizatus, nisi corpori Christi adunatus, Ecclesiam intrabit.

4276 *Et altera die protulit duos denarios, et dedit stabulario, et ait: Curam illius habe.* Altera dies est post Domini resurrectionem. Nam et ante quidem per Evangelii sui gratiam illuminaverat, his qui in tenebris et in umbra mortis sedebant, sed potior resurrectione celebrata, perpetuae lucis splendor effulsit. Duo denarii sunt duo testamenta, in quibus aeterni regis nomen et imago continetur. Finis enim legis Christus. Qui altera die prolati dantur stabulario, quia tunc aperuit illis sensum, ut intelligerent Scripturas. Altera die stabularius denarios, quorum pretio vulneratum curaret, accepit, quia Spiritus sanctus adveniens, docuit Apostolos omnem veritatem, quo genti erudiendis instare, atque Evangelium praedicare sufficerent.

4277 *Et quocumque supererogaveris, ego cum reddero, reddam tibi.* Supererogatum stabularius, quod in duobus denariis non accepit, cum dicit Apostolus: *De virginibus autem praeceptum Domini non habeo, consilium autem do.* Itemque: *Et Dominus ordinavit his, qui Evangelium adnuntiant, de Evangelio vivere.* Sed non usi sumus hac potestate, ne quem vestrum gravaremus. Cui rediens quod promiserat, debitor reddet, quia veniens in iudicio Dominus dicit: *Quia super pauca fuisti fi-*

delis, super multa te constituam. Intra in gaudium Domini tui.

4278 *Quis horum trium videtur tibi proximus fuisse illi, qui incidit in latrones? At ille dixit: Qui fecit misericordiam in illum.* Iuxta litteram, manifesta est Domini sententia, nullum nobis amplius, quam qui misereatur, esse proximum, si Ierosolymitae civi, non sacerdos, non levita ex eadem gente, immo in eadem urbe nati et nutriti, sed extrae gentis accola, quia magis misertus est, factus est proximus. Sacratione autem intellectus, quoniam nemo magis proximus, quam qui vulnera nostra curavit, diligamus: eum quasi Dominum Deum nostrum, diligamus quasi proximum. Nihil enim tam proximum, quam caput membris. Diligamus etiam eum, qui imitator est Christi. Hoc est enim quod sequitur:

4279 *Et ait illi Iesus: Vade, et tu fac similiter.* Id est, ut vere te proximum, sicut te ipsum, diligere manifestes, quidquid vales in eius, vel spiritali necessitate sublevanda devotus operare.

Varia de tempore salutis.

4280 **M**ISERRIMUS fit qui tempus deperdit. Siquidem cetera, quae habemus in mundo, a nobis aliena sunt, tempus autem proprium nostrum est, si tamen illo utimur ad salutem. Illud siquidem divina nobis clementia contulit, ad plangendum errata, ad poenitentiam faciendam, ad promerendam indulgentiam, ad virtutes acquirendas, ad multiplicanda merita, ad vindicandam gratiam, ad inferni supplicia evadenda, ad aeternam gloriam consequendam. (S. LAUR. IUST.) — Ergo — nemo vestrum parvi aestimet tempus, quod in verbis consumitur otiosis. Volat verbum irrevocabile, nec advertit insipiens, quid amittat. Libet fabulari, aiant, donec hora praeterat. O, donec hora praeterat! quam tibi ad agendam poenitentiam, ad obtinendam veniam, ad acquirendam gratiam, ad promerendam gloriam miseratio Conditoris indulserat. O, donec transiet tempus! quo divinam propitiare debitoras pietatem, prope ad Angelicam societatem, suspirare ad amissam hereditatem, ex-

citare remissionem voluntatem, flere commissam iniquitatem. (S. BEKK.). — *O Maria, ab omni verbo otioso libera me!*

FERIA SECUNDA

Homilia S. Ambrosii Episcopi
IN LUC. CAP. 10.

4281 **A**DHAERET his lectio, qua exponuntur hi qui sibi legisperiti videntur, qui verba legis tenent, vim legis ignorant: et ex ipso primo legis capitulo docet esse legis ignaros, probans quod in principio statim lex et Patrem et Filium praedicaverit, incarnationis quoque Domine annuntiaverit sacramentum, dicens: *Diliges Dominum Deum tuum.... Et, Diliges proximum tuum sicut te ipsum* (DEUT. VI, 5; LEVIT. XIX, 18).

4282 Unde Dominus ait ad legisperitum: *Hoc fac, et vives*. At ille qui nesciret proximum suum; quia non credebat in Christum, respondit: *Quis est meus proximum?* Itaque qui Christum nescit, nescit et legem. Quomodo enim potest scire legem, cum veritatem ignoret, cum lex annuntiet veritatem.

4283 *Homo quidam ex Ierusalem descendebat in Iericho, et incidit in latrones*. Ut eum locum qui propositus est nobis, planius possimus absolvere, veterem civitatis Iericho repetamus historiam. Memimus itaque quod Iericho, sicut legimus in libro qui inscribitur Iesu Nave, magna civitas fuerit, muralibus septa parietibus, quae non ferro pervia, non arietis posset esse penetrabilis (IOSEPH. VI, 1); in ea Rahab habitasse meretricem quae exploratores quos direxit Iesus, hospitio recepit, consilio instruxit, postulantis civibus abiisse respondit, abscondit in tecto: et ut se suosque urbis excidio posset eripere, coccum in

fenestra ligavit (IOSEPH. VI, 4-21): urbis autem ipsius inexpugnabiles muros septem tubarum sacerdotalium sono et populi iubilantis ululatu consono corruisse (IOSEPH. VI, 20).

4284 Videte quemadmodum unusquisque proprium servet officium: exploratores excubias, mysterium meretrix, fidem victor, religionem sacerdos. Hi periculum pro laude non metuunt: illa susceptos nec in periculis prodit: iste sollicitus fidem magis servare quam vincere, meretricis prius mandat salutem, quam excidium civitatis: religionis autem insignia arma sunt sacerdotis. Iam illud quis non plenum putet esse miraculi, quod ex tota urbe nemo servatus est, nisi quem meretrix liberavit?

4285 Haec simplicis historia veritatis est: quae si altius consideretur, admiranda signat mysteria. Iericho enim figura istius mundi est, in quam de paradiso, hoc est, de Ierusalem illa coelestis eiecit Adam praevericationis prolapsione descendit, hoc est, de vitalibus ad infirma demigrans: cui non loci, sed morum mutatio naturae suae fecit exsilium. Longe enim mutatus ab illo Adam, qui inoffensa beatitudine fruebatur, ubi in saecularia peccata defluxit, incidit in latrones: in quos non incidisset, nisi his mandati coelestis devius se fecisset obnoxium. Qui sunt isti latrones, nisi angeli noctis atque tenebrarum, qui se nonnumquam transfigurant in angelos lucis, sed perseverare non possunt? Hi ante dispoliant quae accepimus indumenta gratiae spiritalis, et sic vulnera inferre consueverunt; nam si intemerata quae sumpsimus indumenta servemus, plagas latronum sentire non possumus. Cave ergo ne ante nuderis, sicut Adam ante nudatus est, mandati coelestis custodia destitutus, et exutus fidei vestimento, et sic lethale vulnus accipit: in quo omne ge-

nus occidisset humanum, nisi Samaritanus ille descendens; vulnera eius acerba curasset.

4286 Non mediocris iste Samaritanus, qui eum quem sacerdos, quem levita deseperat, non etiam ipse desepit. Nec vocabulo sectae despicias, quem verbi interpretatione miraberis; Samaritani etenim vocabulo custos significatur. Hoc habet interpretatio. Et quis est custos, nisi ille de quo dictum est: *Custodiens parvulos Dominus?* (PSAL. CXIV, 6). Itaque sicut Iudaeus alius in littera, alius in spiritu: ita et Samaritanus, alius foris, alius in occulto. Hic ergo Samaritanus descendens quis est? Scilicet: *Qui descendit de coelo, et qui ascendit in caelum, Filius hominis qui est in caelo?* (IOAN. III, 13). Videns semivivum, quem nemo potuerat ante curare, sicut illam quae cursu sanguinis profluens, in medicis erogaverat omne patrimonium suum: *Venit secus eum* (LUC. VIII, 44), hoc est, factus est compassionis nostrae susceptione finitimus, et misericordiae collatione vicinus.

4287 *Et alligavit vulnera eius, infundens oleum et vinum*. Multa medicamenta medicus habet iste, quibus sanare consuevit. Sermo eius medicamentum est. Alius eius sermo constringit vulnera, alius oleo fovet, alius vinum infundit. Constringit vulnera austeriore precepto, fovet remissione peccati, sicut vino compungit denuntiatione iudicii.

4288 *Et imposuit, inquit, in iumentum suum*. Audi quomodo te imponat: *Hic peccata nostra portat, et pro nobis dolet* (IS. LIII, 4); et pastor imposuit ovem lassam super humeros suos (LUC. XV, 5). Homo enim iumento similis factus est; et ideo supra iumentum suum nos imposuit, ne nos essemus sicut equus et mulus; ut per nostri corporis assumptionem infirmitates nostrae carnis aboleret.

4289 Denique duxit nos in stabulum, qui eramus iumenta. Est autem stabulum, in quo fessi longo itinere succedere solent. Duxit itaque in stabulum Dominus, *Qui suscitavit a terra inopem, et de stercore erexit pauperem* (PSAL. CXII, 7).

4290 *Et curam egit; ne aeger ea quae acceperat, nequaquam praecipua servaret*. Sed non vacabat Samaritano huic diu in terris degere: redeundum eo erat, unde descenderat. Itaque: *Altero die*.

Varia de tempore salutis.

4291 **S**i non vigilaveris, veniet ad te mors tamquam fur; fur etiam ad hoc venit, ut thesaurum indiligenter custoditum tollat. Thesaurus utique indiligenter custoditus est pretiosissimum tempus, quod merito Dominus peccatori tollit, quia illud male vivendo in lucro non ponit (S. BEKK.). Unde Matth. XIII, dicitur: *Qui enim habet, dabitur ei, et abundavit: qui autem non habet, et quod habet, auferetur ab eo*. Habet utique iustus tempus, quod bene expendit; huic tempus habenti, tempus in fine datur, et spatium cogitandi, et etiam purgandi conscientiam suam; et abundavit, scilicet plenitudine vera, venia magna, gratia larga, et gloria infinita. Ille vero non habet, qui male vivendo amisit pretiosissimum tempus; et divino iudicio, et diabolico opere fit, ut, sicut peccator stulte tempus cum viveret, amisit; sic stultissime in incerto tempore mortis speret, ita quod, dum tempus poenitendi in fine se sperat habere, digno iudicio Dei per inexpectatam, vel subitanam mortem spatium poenitendi non valeat obtinere (V. LOHSE.). — *O Mater misericordiae, a subitanea et improvisae morte libera me!*

FERIA TERTIA

Homilia S. Ambrosii Episcopi
IN LUC. CAP. 10.

4292 **A**LTERO die. Quis est iste alter dies, nisi forte ille Domine incarnationis, de quo dictum est: *Hic est dies quem fecit Dominus?* (PSAL. CXVII, 24).

4293 *Protulit duos denarios, et dedit stabulo*.

lario, et ait: *Coram illius habe.* Qui sunt isti duo denarii, nisi forte duo Testamenta, quae imaginem in se habent aeterni regis expressam, quorum pretio vulnera nostra curantur? Redempti enim sumus pretioso sanguine; ut ultimae mortis ulceram vitaremus.

4294 Hos ergo duos denarios (licet hortum quoque librorum quatuor formas non absurdum sit intelligere) accipit stabularius. Quis? ille forsitan qui ait: *Aestimo ut stercora, ut Christum lucrifaciam* (PHILIPP. III, 8); quo curam haberet hominis vulnerati. Stabularius itaque ille est qui dixit: *Misit me Christus evangelizare* (I COR. I, 17). Stabularii sunt illi quibus dicitur: *Ite in orbem universum, et praedicate Evangelium universae creaturae: et qui crederit et baptizatus fuerit, hic salvus erit* (MARC. XV, 15, 16), salvus utique a morte, salvus a vulnere quod infixum est a latronibus. Beatus ille stabularius, qui alterius vulnera curare potest. Beatus ille cui dicit Iesus:

4295 *Quodcumque supererogaveris, revertens reddam tibi.* Bonus dispensator, qui etiam supererogat. Bonus dispensator Paulus, cuius sermones et epistolae veluti ei rationi quam acceperat, superrefluunt. Moderatum Domini mandatum prope immoderato labore mentis et corporis executus, ut multos ab aegritudine gravi spiritalis alloqui dispensatione relevaret. Bonus ergo stabularius stabuli eius in quo agnovit asina praesepe Domini sui, et in quo grex clauditur agnorum; ne fremtentibus ad caulas rapacibus lupis, facilis in ovilia sit incursum.

4296 Spondet ergo mercedem se redditurum. Quando revertaris, Domine, nisi in iudicii die? Nam licet ubique sis semper, et stans in medio nostrum, non cernaris a nobis, erit tamen tempus quo universa caro te aspiciat revertentem. Reddes ergo quod debes. Beati quibus

es debitor! Utinam nos simus idonei debitores! utinam quod accepimus, possimus exsolvere; nec nos aut sacerdotii aut ministerii munus extollat! Quomodo reddes, Domine Iesu? Promisisti quidem in caelo bonis copiosam esse mercedem (MATTH. V, 12). Reddes tamen et cum dicitis: *Euge, bone serve, quoniam super pauca fidelis fuisti, super multa te constituam: intra in gaudium Domini tui* (MATTH. XXV, 21).

4297 Ergo quoniam nemo magis proximus quam qui vulnera nostra curavit, diligamus eum quasi dominum, diligamus eum quasi proximum, nihil enim tam proximum, quam caput membris: diligamus etiam eum qui imitator est Christi: diligamus eum qui inopiae alterius corporis unitate compatitur. Non enim cognatio facit proximum, sed misericordia: quia misericordia secundum naturam; nihil enim tam secundum naturam quam iuvare consortem naturae.

Varia de tempore salutis.

4298 **S**ANCTUS FRANCISCUS Salesius de se ipso scripsit: Ah! quando considero quibus hactenus impenderim tempus Dei, magnis premor angustias, timens, ne me velit excludere ab aeterna gloria; hanc enim non nisi tempus bene impendentibus communicare intendit. — Quid ergo dicendum erit de te, serve nequam, qui tempus inutiliter profundis in ludos, recreationes, convivia, ac similes dissolutiones? — Magnus quidam vir toties suspirabat, quod audiret signa sonantis horologii; interrogatus, cur suspiraret toties, sapienter respondit, non parum se inde affligi, quod sciret se Deo redditurum rationem, quo videlicet modo tempus impendisset, nec non de omnibus defectibus ab eo tempore commissis, quo rationis usum habere coepisset (MAXS). Et tu, qui tot de causis recogitare debetis et redimere annos praeteritos in amaritudine cordis tui, in assiduo salutis aeternae studio, tu non times? Time, et multum time quia non times! — *O Iesu, miserere mei! O Maria, intercede pro me, salva me!*

FERIA QUARTA

Homilia S. Bonaventurae Episcopi.

DOM. XII. POST PENT. SERMO 2.

4299 **B**EATI OCULI, qui vident quae vos videtis, Lucae decimo.

4300 Duo tanguntur, scilicet novae gratiae mira felicitas, ibi: *Beati oculi, qui vident*; mirae felicitatis expressa dignitas, ibi: *quae vos videtis.*

4301 Dicit ergo: *Beati oculi*, Apostolorum et iustorum novae gratiae; et *beati*, inquam, quia: *purificati* divino spectaculo per pietatem theosebiae; *Psalmus: Oculi mei semper ad Dominum, quoniam ipse exaltet de laqueo pedes meos. Revelati* divino radio per humilitatem disciplinae; *Genesis* quadragesimo quinto. *En, oculi vestri et oculi fratris mei, Benjamin, vident, quod os meum loquatur ad vos. Recreati* divino consortio per ubertatem devotionis internae; *Deuteronomii* trigesimo tertio: *Oculus Jacob in terra frumenti et vini, coelique caligabunt rore. Honesati* divino exemplo per austeritatem poenitentiae; *Genesis* quadragesimo tertio: *Attolens Ioseph oculos, vir apostolicus, vidit Benjamin, fratrem suum uterinum, Christum. Commota sunt viscera eius, etc.*

4302 Qui vident experimentaliter: *Maiestatem* condescendentem; Lucae secundo: *Videamus hoc verbum, quod factum est, quod Dominus ostendit nobis. Claritatem* supersplendentem: *Ioannis* primo: *Vidimus gloriam eius, gloriam quasi Umgeniti a Patre, plenum gratiae et veritatis. Suavitatem* reficientem; *Psalmus: Gustate et videte, quoniam suavis est Dominus. Sanctitatem* aedificantem; *Eclesiastici* quadragesimo tertio: *Vide arcum et benedic eum qui fecit illum; valde speciosus est in splendore suo. Cyravit coelum in circuitu gloriae suae, manus Excelsi aperuerunt illum.*

4303 *Quae vos videtis: per industrium rationis et fidei assensum; Exodi* tertio: *Vadam et video visionem hanc magnam quare non comburatur rubus. Per munditiam cordis et intellectus donum; Matthaei* quinto: *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Per laetitia mentis et fervens desiderium; Ioannis* duodecimo: *Dixerunt illi gentiles Philippo: Domine volumus Iesum videre. Per gratiam Spiritus sancti et sapientiae gustum; Psalmus: Vacate et videte, quoniam ego sum Deus, etc.*

4304 *Dico enim vobis, quod multi, probi et Religiosi* voluerunt videre quae vos videtis, et non viderunt, et audire quae auditis, et non audierunt. *Audierunt* autem Apostoli Verbum incarnatum: ipsum corde sentiendo summe harmonicum per Scripturarum veritatem; *Proverbiorum* octavo: *Beatus homo, qui le viderunt et in amicitia tua decorati sunt. Degustando* summe mellifluum per unctioem suavitatem; *Iob* quarto: *Vocem quasi aurae lenis audivi. Admirando* summe pulcherrimum per desideriorum multiformitatem; *Psalmus: Audiam, quid loquatur in me Dominus Deus.*

Varia de tempore salutis.

4305 **V**ITA nostra quasi mercatus est, cuius tempus cum abierit, tempus amplius non erit emendi, quae velis. Non debemus perdere occasionem redimendi tempus quando nobis offertur, secus incurremus periculum perdendi lucrum, quod facere possumus, quod est omnium maximum, ac propterea *dom tempus habemus operemur bonum* (S. GREG. NAZIAN.). — *Ploremus* ergo quia tempus miserime perdidimus, et cum verae emendationis proposito, dicamus cum S. Bernardo, qui ut praeteritum tempus redimeret sic Deum rogabat: *De mea misera vita summe obscuro residuum annorum meorum; pro his vero quos vivendo perdidisti, quia perdidisti vixi, cor*

contritum, et humiliatum non desicias. Et cum S. Chrysologo, toto corde et firma voluntate clamemus: Vivamus Deo paululum, qui saeculo vicimus totum; dedimus corpori annum, demus animae paucos dies; tempus est ut aliquando domui tuae providas.

4306 Teste S. Chrysaostomo: Hemorrhoidis, licet ultima venerit, curata recessit, quia etsi aegritudine tardabatur, fidei tamen voluntate volabat. Et multi ut S. Gregor. loquitur, dum se errasse conspiciunt, damna praeterita lucris sequentibus compensant; dum consummati brevi expleant tempora multa. Sic S. Paulus, iuxta S. Thomam (in cap. xx Math.), novissimus in ordine, primus in meritis est, quia extremus licet, plus omnibus laboravit. Et hoc modo, dicit S. Doctor, fieri potest, ut ex fervore recuperetur res prius amissa (LOHNER). — Denique in negotio salutaris expansionis temporis semper prae oculis habe haec verba S. Bernardi: Considerate quam multi modo moriuntur; quibus si haec hora ad agendum poenitentiam concederetur, quae tibi concessa est, quomodo ad altaria, et quam festinanter currerent, et ibi flexis genibus, vel certe toto corpore in terram prostrato tam diu suspirarent, plorarent, orarent, donec plenissimam peccatorum veniam a Domino consequi mererentur! — O Mater Dei, memor esto mei!

FERIA QUINTA

Homilia S. Bonaventurae Episcopi
DOM. XII. POST. PENT. SERMO 3.

4307 **M**AGISTER, quid faciendo vitam aeternam possideo? Quamvis iste legis doctor tentatione proposuerit Domino verba ista, tamen propter responsum Domini subsecutum ad animarum aedificationem dedit nobis materiam proponendi ea pie et vere. Possumus ergo dicere catholice, quod in verbis istis tria tanguntur: Primum est devota *recognitio* fontalis sapientiae in Verbo incarnato; secundum est necessaria *obligatio* merendi in genere humano; tertium est finalis *aviditas*, quae est et debet esse in cuiuslibet hominis animo. Primum, ibi: Magister; secundum ibi: *quid faciendo*; tertium, ibi: *vitam aeternam possideo*.

4308 Circa totum nota, quod Dominus Iesus est principalis instructor, magister et doctor, secundum Augustinum et Dionysium, in *caelo* et in *terra*. Ipse enim solus docet Angelos quantum ad novem ordines, bonos homines quantum ad choros omnes iustos sive iustorum animas spirituales, tenens ipse cathedram magisterii sui in *caelo* et in *Ecclesia*, scilicet *triumphanti*; *sedens* est super *sedem Maiestatis* aeternae. Docet maneriae praemissae: *Seraphim* et Apostolos experiri et contemplari sive sursum extendi ad charitatem sive amorem fontalem; *Cherubim* et Doctores experiri et contemplari sive sursum extendi ad veritatem sive splendorem originalem; *Thronos* et Confessores almos experiri et contemplari sive sursum extendi ad suavitatem sive saporem impertubabilem; *Dominiones* et Martyres experiri et contemplari sive sursum extendi ad maiestatem inamissibilem; *Principatus* et pastores experiri et contemplari sive sursum extendi ad nobilitatem incomparabilem sive dignitatem sempiternalem; *Postestates* et reges experiri et contemplari sive sursum extendi ad victoriositatem et triumphaliter indene-gabilem; *Virtutes* et Virgines experiri et contemplari sive sursum extendi ad fortitudinem indefectibilem; *Archangelos* et praedicatorum experiri et contemplari sive sursum extendi ad claritatem honorabilem; *Angelos* Ecclesiae et electos communes experiri et contemplari sive sursum extendi ad libertatem delectabilem; *homines* et mulieres et pueros salvatos tantum meritis Crucifixi experiri et contemplari et sursum extendi ad securitatem interminabilem. Pro his omnibus et de his omnibus scribitur Isaiae quinquagesimo in persona omnis coelestis militiae simul: *Dominus Deus manne*, supple: aeternitatis beatae, *erigit mihi aurem*, intellectivae et affectivae, ut au-

diam, id est, percipiam realiter, *quasi*, id est vere *magistrum*, docentem unumquemque ordinem Angelorum et Beatorum omnia supra dicta. E contrario diabolus docet in inferno contraria et deprimat ad contraria.

4309 In terra vero sive in *Ecclesia militanti* docet: *summos pontifices*, cardinales et episcopos et praelatos alios, quomodo divino cultui, zelo et honori principaliter intendant et populis sibi commissis verbo, exemplo, suffragio sive oratione incessanter provideant. *Sacerdotes* et omnes altaris ministros, quomodo Deum prae oculis habeant et castitati et laudi divinae et saluti animarum subserviant. *Religiosos* et Religiosas, quomodo Ordinem ament, honestatem monstrent, veritatem servant. *Magistros* et doctores et praedicatorum, quomodo divina et aeterna proferant et promoveant et ea quae ad coelestia elevant, doceant. *Imperatores* et reges et principes terrarum et dominos, quomodo alium esse Dominum universalem cognoscant, iustitiam diligant, misericordiam foveant, sanctitatem colant et pietatem in omnibus ostendant. *Milites*, quomodo ad coelestem militiam tendant, coelesti militiae vacent et in omnibus ad coeli milites ut ad speculum suum (oculum) habeant. *Iudices* et notarios et consiliarios, quomodo veritati faveant, falsitatem odio habeant, oculum ad Deum praemittant. *Mercatores* et artifices, quomodo sint fideles in animo, veraces in verbo, sobrii in lucrando, propitii in elemosynas faciendis. *Dives*, ut pro Deo elemosynas faciant et a Deo recognoscantur. *Pauperes*, ut patientiam habeant et ad voluntatem Dei attendant. *Dominos* ut modeste agant. *Subditos*, ut fideliter subiaceant. *Servos*, ut humiliter subministrent. *Viros*, ut ordinate convivant. *Uxores*, ut obedenter se ha-

bent. *Virgines*, ut se mundas custodiant. *Viduas*, ut devotioni se iungant. *Medicos*, ut condescendant. *Infirmos*, ut ad peccata sua et coelestia praemia oculum habeant. *Sanos*, ut statum suum recognoscant. De quibus omnibus et pro quibus omnibus scribitur Isaiae quadragesimo octavo: *Ego Dominus Deus tuus, docens te utilia, gubernans te in via, qua ambulas*; et Ioannis tertio: *Rabbi, scimus, quia a Deo venisti magister*; et Matthaei vigesimo secundo: *Magister, scimus, quia verax es et viam Dei in veritate doces*, etc.

Varia de tempore salutis.

4310 **O**tu, qui relictis vanitatibus, ad viam vis salutis redire, ora, spera, labora; et magno perfectionis desiderio, omnia temporis momenta pie sanctaeque expendere. Noli timere, nam contigit quandoque, quod aliquis per magnum tempus vitae vivit in peccato, et hoc est tempus perditum: sed quomodo redimet, cum homo non sufficiat ad debita persolvenda? respondeo: dicendum est, quod tanto magis debet vacare operibus bonis, quanto prius institit malis. (S. THOMAS). — Unde S. Bernardus ait: Tempora, quae infructuose expenditis, reparantur per fructuosissimam occupationem temporis praesentis, atque restantis, quatenus priore negligentia, et impletates recompensentur per ardentissimam conversationem temporis nondum elapsi, quo estis victuri, ne inter impios numeremini, de quibus canit Psalmista: *Viri sanguinum*, etc. — Et S. Anselmus: Tempus redimimus, quando antea vitam, quam lascivendo perdidimus, flendo reparamus; dum enim male agimus, tempus, in quo bene operari deberemus, amittimus; sed damnatum temporis redimimus, si ita vitam commendamus, ut ea bona, quae olim facere negleximus, et ea, quae nunc facere debemus, faciamus. — O Maria, fac me strenuum Christi militem.

FERIA SEXTA

HOMILIA S. THOMAE A VILLANOVA.
DOM. XII. POST PENT. CONCIO.

4311

AUDISTIS Fratres charissimi, Dominum in Evangelio instructum Apostolos suos, et ad sui notitiam convertentem. Quoniam enim praesentia corporis infirma videbatur, et ipse inter filios hominum abiectione plebis et humilis apparebat; ne ipsa eius infirmitas, fidei, qua Deus credendus erat, et pro Deo colendus, obstaret; quasi ad suae excellentiae magnitudinem eorum obtutus elevans, ait: *Beati oculi, qui vident quae vos videtis.* O si sciretis quis est hic tam infirmus, qui vobiscum comedit, vobiscum incedit, vobiscum famescit et friget! Certe maior Iona hic et plusquam Salomon hic. Virtus enim Dei et Sapientia Patris et Conditor saeculi est, quem habitu isto corporis videtis indutum. *Beati ergo oculi, qui vident quae vos videtis.* Quid enim videtis? Deum in carne, solem in nube, Dei virtutem in carnis infirmitate. Et si beatos facit oculos videre Deum in carne corruptibili, quanto beatiore qui vident in carne gloriosa? Et si praesentia corporalis beatificat in terris, praesentia Deitatis quanto felicius eos beatificat in caelis? *Dico enim vobis, quod multi Prophetiae et Reges voluerunt videre quae vos videtis, et non viderunt, et audire quae audistis, et non audierunt.* Istius testimonium est in Prophetia, qui ait: *Quis poterit cogitare diem adventus eius, et quis stabit ad videndum eum?* Multi ergo praecedentes hoc desideraverunt, sed et nos sequentes, quantum vellemus vidisse Deum inter homines commemorantem, cum hominibus conversantem, verba vitae proferentem, miracula et signa facientem? Quis non totum mundum daret pro una hora qua frueretur Christo? O felices Apostoli!

O vere beati oculi qui hoc meruistis! O tempora sacra! O saecula et temporum plenitudo, in qua tam altum et mirabile sacramentum hominibus apparuit visibile! Dum haec dicerentur a Domino, offert se legisperitus, magnam et utilissimam quaestionem Domino proponens, salutiferum consilium petens. Attendite, Fratres mei, pro omnibus consulit Dominum hic Pharisaicus. Quid enim aliud tu ipse a Domino quaereres, si praesentem haberes, quam quod iste petit? *Magister, inquit, quid faciendo vitam aeternam possidebo?* Hoc est, quod omnes affectamus scire, hoc est, quo tota nostra fertur intentio. Attente ergo audite et diligenter implete. Audite ipsam Veritatem, viam vitae, viam salutis certissimam et rectissimam ostendentem. Quid putatis responsurus est Dominus? Vita aeterna quantum bonum est! Quam iucundum frui Deo aeternaliter, Angelis associari, perpetuo gaudio frui, habere quidquid velis, et velle quidquid habes! Carere omni malo, abundare omni bono, super sideream illam regionem in specioso et luminoso illo coelorum thalamo sine fine regnare, sine sollicitudine vivere, sine timore versari. Non ibi famem, non sitis, non languor, non inimica mors, non denique aliqua tristitia mentis claritatem obnubilat. Non est ibi daemon qui paret insidias, non qui tendat laqueos, non qui exterreat. Non est qui decipiat, quia omnia in illo lucidissimo speculo Deitatis simplici videntur intuitu, sine circuitu ratiocinantis apparent, sine aliquo discursu scientium. Non ibi tenebrae, non ignorantia, non involutum vellemus vidisse Deum inter homines commemorantem, cum hominibus conversantem, verba vitae proferentem, miracula et signa facientem? Quis non totum mundum daret pro una hora qua frueretur Christo? O felices Apostoli!

non patietur homo, ut talem possideat haereditatem? Proponere, Domine, quod vis, sive mortem, sive dolores, sive martyria, sive poenitentias, sive sudores, sive inedia, famem, nuditatem, labores, angustias; *Paratum cor meum Deus, paratum cor meum.* Habacuc: *Ingredietur putredo in ossibus meis, et subter me scateat. Ut requiescam in die tribulationis: ut ascendam ad populum accinctum nostrum.*

4312

Hic omnia quantumvis aspera pro vita aeterna sustinere parati sumus. Sed o misericordissime, o benignissime Iesu quam suave est onus tuum! Et quam leve iugum legis tuae! Attendite quid ad vitam aeternam obtinendam petat a nobis? Videte quid vos oporteat pati. *In lege, inquit, quid scriptum est? quomodo legis?* Ad legem remittit legisperitum, ut legi praebeat auctoritatem. *Diliges, ait, Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex omnibus viribus tuis, et ex omni mente tua: et proximum tuum sicut te ipsum.* *Dixitque illi: Recte respondisti: hoc fac et vives.* Ama, et vives. Hic omnis labor est, ut ames. In amore ergo vita nostra, et salus nostra tota consistit. Si delicata es, si labores et sudores non vales tolerare, numquid non poteris amare? Ama, et posside. Dilige Deum, et obtine coelum. O dulcis commutatio! Tam exiguo et grato pretio emitur tam gloriosa possessio. Si te amavero, dabis te mihi. O Domine, amabo ego te, etiamsi nihil conferas pro amore. Imo etiamsi aeternos cruciatos pro tua dilectione sustinere deberem, non possem non amare te. Ut quid enim ego non amabo Conditor meum, Patrem meum, Magistrum meum, Regem meum, Redemptorem meum? O anima mea, numquid habes, unde tepiditatem tuam excuses? Dic, obsecro, quisnam alius pro te mortuus

est? Quis alius se obtulit pro te in pretium? Quis alius se tibi dedit in cibum? Quis alius se promittit in praemium? Quo alio conditore formata? Quo alio liberatore redempta? Quo alio direttore salvata es? Cui amplius debes? Quis te plus diligit? Quis dignior amari? Quis fructuosius amatur? Quis te ferventius amat? Responde mihi, si vales. Quid in opere quaeris, quod non reperias in artifice? Si pulchritudo te afficit; pulchritudo et decor indumentum eius. Si honore, si divitiis delectaris; gloria, et divitiarum in domo eius. Si delectationes iuvant te; delectationes in dextera eius usque in finem. Si relictis corporis bonis, animae bona magis placent; et sapientia, vel virtus, vel ingenii acumen te alliciunt; quo alio nisi Deifico lumine ista possidentur? Quid ad haec respondere poteris? Quatenam potest esse excusatio tanti torporis? Dic: quare fastidis summam gloriam, supernam quietem, supremam felicitatem? Cur amorem ipsum, te amantem abhorres? Fugis enim et quaerit te, spernis eum et allicit te, repellis eum et amplectitur te, offends eum et sustinet te, avertis oculos ab eo, et ipse se obicit in prospectum tuum. Si recedis, trahit te, si corruis, sublevat te, si devias, corrigit te. O misera, o caeca, o lenta, o durissima! Quid stas? Quid haeres! Quid friges? Cur tam lento gradu ad vitam tendis? Et quis iste tam fervidus, tam fidus, tam sedulo amator tui? Angelorum gloria, Conditor saeculi, Dominus universi; cui omnia quae in caelo sunt, et quae in terra, et quae in abyso genuflectunt. Et tu sola eum contemnis! Videte, Fratres mei, quantum facimus iniuriam Conditori. Ecce amor in vili persona vilis non est. Si te servus tuus diligit, et non diligitur; iniuriatur, quia ei non rependis amorem: si ergo diligentem servum

non diligere iniuria est, diligentem et amore ferventem Creatorem non redamare, quam impium? Quanta iniuria fit Creatori, si amans non redamatur? Et quanta iniustitia est ei, qui dedit unde posses eum diligere, tributum dilectionis negare? Si ergo cetera desunt vitia, et fur non sis, neque adulter, neque homicida; satis tu offensor es Dei tui, si tepidam agas vitam; usque adeo, ut Deus nonnumquam permittat homines tepidos cadere in enormia vitia, ut peccato quasi quodam aculeo, a torpore ipso et gelicidio tepiditatis excitentur. Psalmus: *Imple facies eorum ignominia: et quaerent nomen tuum, Domine*. In quo sensu intelligi potest illud Apocalypsis: *Ultimam frigidus esses, aut calidus: sed quia tepidus es, et nec frigidus, nec calidus, incipiam te vomere ex ore meo.*

Varia de brevitate et miseria huius vitae.

4313 **O**vita praesens, quam multos decipis, quae dum cognosceris, nihil es; dum videris, umbra es; qui te quaerunt, non te cognoscunt; et qui te cognoscunt, non te quaerunt; qui te fugiunt, ipsi te intelligunt. Vera non est via, quam tu ostendis, fugiva est velut somnium. Aliis ostendis te longam, ut perdas in finem; aliis largiam, ut faciant quaecumque volunt; aliis angustam, ut non faciant bonum; aliis tristem, ut non consolentur de bono (S. BERN.). — O Iesu dulcissime, si tam fallax est, si tam vana huius mortalitatis conditio, trabe me ad te; fac ut indesinenter suspirem ad te, qui vera vita es et tuta laetitia cordis mei! — O Maria, vita, dulcedo et spes mea, ora pro me, ut pie et iuste vivere possim, ut mundanis vacillatibus mortuus, mihi vivere Christus sis et mori incrum!

SABBATO

Homilia S. Thomae a Villanova.

DOM. XII. POST. PENT. CONCIO.

Modus diligendi Deum est diligere sine modo. Bernardus: Causa diligendi Deum, Deus est. Modus, sine modo diligere. Cur enim mensuram habebit dilectio, quae tendit in immensum? Et infra: Deus meus, adiutor meus, diligam te pro dono tuo, et modo meo minus quidem iusto, sed plane non minus posse meo, qui etsi quantum debeo non possum, non possum tamen ultra quam possum: potero vero plus, cum plus donare dignaberis, numquam tamen prout dignus haberis. S. Thomas probat sic: quod in dilectione Dei non sit modus; quia actus mensurantur ab eo quod est ratio agendi, sicut misericordia a miseria proximi cui subvenitur. Causa autem, sive ratio diligendi Deum est divina bonitas quae infinita est: ergo et amor terminum non habet ex obiecto: habet autem ex potentia, quae finita est: totum tamen debet potentia, quia amplius debet quam possit. Ideo dicitur Deuteronomii: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex tota fortitudine tua*. Quod sic exponitur: *Ex corde: non verbo, neque lingua, sed opere et veritate, ut ait Ioannes. Et Psalmus: Dilixerunt eum in corde suo, et in lingua sua mentiti sunt ei. Ex toto: S. P. Augustinus: Totum exigit, qui totum fecit. Ex toto: ut ipsum, et nihil aliud praeter ipsum, diligamus, aut propter ipsum. P. Augustinus: Minus te amat, qui aliud amat, quod non propter te amat. Sunt enim qui et Deum et mundum simul diligere volunt; partem cordis Deo, partem dilectis et mundo tribuentes. Non acceptat Deus partitum cordis habitaculum; solus possidere, solus habitare cor*

petit, et vult: consors alterius effici non vult, quia consortem non habet, qui patrem non habet. Si habes alium similem in domo, fac illum consortem in cordis hospitio. Iacobus: *Adulteri, nescitis quia amicitia huius mundi, inimica est Dei? Quicumque ergo voluerit amicus esse saeculi huius, inimicus Dei constituitur*. Secundo: diligendus est ex tota anima, id est: omnibus viribus, et potentiis, et instrumentis animae. P. Augustinus: Quid dicam: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua*. Diligat eum os tuum, oculus tuus, manus tua, pes tuus, et omnes sensus tui, et tu totus diligas eum. Diligat ergo eum omnis animae vis, et quidquid est in regno animae. Tertio: diligendus est Deus tota virtute, id est, perseveranter et constanter; ut propter nullum incommodum, etiam mortem, haec dilectio dimittatur. *Fortis est ut mors dilectio*. Amor igitur Dei timorem expellat, laborem aggrediatur, mortem contemnat, dampnum corporis et facultatum non sentiat, temporalia ut stercora calcet, honorem fugiat, etc. Paulus: *Ego non solum alligari, sed et mori paratus sum, propter nomen Domini Iesu*. Et iterum: *Quis nos separabit a charitate Christi? Tribulatio? an angustia? an fames? an nuditas? an periculum? an persecutio? an gladius? Sed in his omnibus superamus propter eum qui dilexit nos*. Iste amabat fortiter et tota virtute. Bernardus: Disce Christiane a Christo, quomodo diligas Christum. Disce amare dulciter, amare prudenter, amare fortiter. Dulciter, ne illectus; prudenter, ne deceptus; fortiter, ne oppressus amare desistas. Non abduci blanditiis, non seduci fallaciis, non iniuriis frangi, toto corde, tota anima, tota virtute diligere est. Dilectio sui ipsius non praecipitur, sed naturae inseritur. Cum proximum diligere virtus sit, te

ipsum odisse virtus est. Vis te diligere? Si te odias, tunc diligis. S. P. Augustinus *lib. de Disciplina Christiana*. Ecce quod dicit: In domo disciplinae diligere Deum, diligere proximum; Deum tantquam Deum, proximum tantquam te. Non enim invenies parem Deo ut possit tibi dici, dilige Deum sicut diligis illum. De proximo inventa est tibi regula, quia inventus es proximo par.

Proximus propter multa diligendus. 1315 Primo, propter praecceptum. *Hoc est praecceptum meum ut diligatis invicem*. Et hoc maxime commendavit Dominus moriens. Pro hoc maxime oravit, quia pro unitate. Pessimum malum discordia est. Providit de remedio, qui pro concordia tam ardentem orat prope mortem. Secundo, propter fraternitatem corporalium naturalium. P. Augustinus *de Civitate Dei, lib. duodecimo*. Nihil tam discordiosum vitio, nihil tam sociale natura, quam genus humanum. Propterea Deus voluit creare parentem unum, de quo multitudo propagaretur, ut hac admonitione etiam multis concors unitas servaretur, vel ut saltem ipsa naturalis fraternitas nos invitet ad amorem. Secunda fraternitas est spiritualis. S. P. Augustinus *de Disciplina Christiana*. Omnes fratres sumus. Ad id quod homo est, unus pater fuit Adam, una mater Eva: ad id quod Christianus est, unus Pater Deus, una mater Ecclesia. Haec fraternitas tanto melior est naturali, quanto meliorem habet Patrem Deum, meliorem matrem Ecclesiam, et meliorem expectat haereditatem. Si ergo amantur fratres, qui minorem faciunt haereditatem, quare non illi qui augeat? Psalmus: *Cuius participatio eius in idipsum*, ubi Glossa: Hic habent homines bona deficientia, ibi vero bonum, quod cum fuerit singulorum, erit omnium. Gregorius: Felix haereditas, quam multitudo cohaeredit non

coangustat. Tertio diligendus est, quia Deus nos dilexit. Ioannes: *Qui dilexit nos, et lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo.* Quarto: exemplo Angelorum. Dominus: *Videte ne contemnat unum ex his pusillis: dico enim vobis, quia Angeli eorum in caelis semper vident faciem Patris mei.* Psalmus: *Immittet Angelus Domini in circuitu timentium eum et eripiet eos. Ecce ego mittam Angelum meum, qui praecedat te, et custodiat in via, et introducat in locum quem paravi. Observa eum, et audi vocem eius, nec contemnendum putes: quia non dimittet eum peccaveris.* Angelus custodiam non contemnit. Quinto: quia membrum es eius, dein Corporis Christi. Omnia membra naturaliter se invicem iuvant. Ioannes: *In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem.* Non in miraculis, non in scientiis, etc. *Qui diligit fratrem suum scandalum in eo non est.* Caritas etiam peccato proximi non irritatur, non scandalizatur. Glossa: *Qui diligit fratrem, etiamsi correctionem adhibeat, non irascitur, non iniuriam infert. Pax multa diligentibus tuam legem. Legem tuam, id est, charitatem: Et non est illis scandalum.* Qui diligit fratrem ex Deo est. P. Augustinus: *Dilectio sola discernit inter filios Dei, et filios diaboli. Signant se omnes signaculo sanctae crucis. Respondent omnes Amen. Cantant omnes Alleluia.* Baptizantur omnes, omnes intrant Ecclesias. Non discernuntur filii Dei a filiis diaboli, nisi sola charitate. Sexto: propter praemium beatitudinis. Hieronymus: *O nimiam Dei clementiam! O ineffabilem Dei benignitatem! Praemium se nobis pollicetur, si nos mutuo diligamus, et si nobis ea petamus invicem quibus invicem indigemus.*

Varia de brevitate et miseria huius vitae.

Oanima mea, noli confidere in fallacibus promissionibus vitae praesentis: aeterna quaere, ad aeternam vitam suspira. Etenim * vitae huius principium, mortis exordium est, nec prius incipit augeri aetas nostra, quam minui. (S. AMBROS.). — Sentisne quando infans, quando puer, quando iuvenis, quando robustae aetatis, quando senex factus sis? quotidie morimur, quotidie commutamur, et tamen aeternos nos esse credimus? (S. HIERON.). — Cito flores pereunt, cito violas et liliam et crocum pestilens aura corrumpit fil.). — Per infantiam, pueritiam, iuventutem ac virilem aetatem, annosque ultimos senectutis mutamur, et currimus: et nescientes, ad mortis terminos pervenimus. Breve est vitae istius curriculum: hoc ipsum quod loquor, quod dicto, quod scribo, quod relege, de tempore meo mihi aut crescit, aut deperit (id.). — *O Maria, sis Iesus vita cordis mei!*

DOMINICA XIII. POST PENTECOSTEN

LECTIO SANCTI EVANGELII SECUNDUM LUCAM.

LUC. XVII, 11-19.

In illo tempore: Dum iret Iesus in Ierusalem, transibat per mediam Samaritiam et Gallilaeam.

12. Et cum ingrederetur quoddam castellum, occurrerunt ei decem viri leprosi, qui steterunt a longe:

13. et levaverunt vocem, dicentes: Iesu praecceptor, miserere nostri.

14. Quos ut vidit, dixit: Ite, ostendite vos sacerdotibus. Et factum est, dum irent, mundati sunt.

15. Unus autem ex illis, ut vidit quia mundatus est, regressus est, cum magna voce magnificans Deum.

16. et cecidit in faciem ante pedes eius, gratias agens: et hic erat Samaritanus.

17. Respondens autem Iesus, dixit: Nonne decem mundati sunt? et novem ubi sunt?

18. Non est inventus qui rediret, et daret gloriam Deo, nisi hic alienigena.

19. Et ait illi: Surge, vade: quia fides tua te salvum fecit.

Homilia S. Augustini Episcopi.

LIB. 2. QUEST. EVANG. CAP. 40.

Decem leprosis quos Dominus ita mundavit, cum ait, *Ite, ostendite vos sacerdotibus*, multa quaerri possunt quae merito quaerentes movent. Non solum de numero quod sibi velint quod decem sunt, et quod unus ex illis solus gratias agit; haec enim libere quaeruntur, ut etiam non investi-

gata, vel nihil vel non multum impediunt intentionem legentis: sed illa potius, cur eos ad sacerdotes miserit ut cum irent mundarentur. Nullum enim eorum quibus haec corporalia beneficia praestitit, invenitur misisse ad sacerdotes, nisi leprosos. Nam et illum a lepra mundaverat cui dixit: *Vade, ostende te sacerdotibus, et offer pro te sacrificium quod praecipit Moyses, in testimonium illis* (LUC. V, 13, 14). Deinde qualis mundatio spiritualis possit intelligi eorum, quos ingratos existitisse redarguit. Secundum corpus enim facile est videre posse hominem non habere lepram, et tamen animi esse non boni: secundum significationem autem huius miraculi, conturbat considerantem, quomodo mundus dici possit ingratus.

Quaerendum igitur est quid ipsa lepra significet. Non enim sanati, sed mundati dicuntur qui ea caruerunt: coloris quippe vitium est, non valetudinis aut integritatis sensuum atque membrorum. Leprosi ergo non absurde intelligi possunt, qui scientiam veracem fidei non habentes, varias doctrinas profitentur erroris. Non enim vel abscondunt imperitiam suam, sed pro summa peritia proferunt in lucem, et iactantia sermonis ostentant. Nulla porro falsa doctrina est quae non aliqua vera intermisceat. Vera ergo falsis inordinate permixta, in una disputatione vel narratione hominis, tamquam in unius corporis colore apparentia, significant lepram, tamquam veris falsisque colorum fucis humana corpora variantem atque maculantem. Hi autem tam vitandi sunt Ecclesiae, ut si fieri potest, longius remoti magno clamore Christum interpellent: sicut isti decem steterunt a longe, et levaverunt vocem, dicentes: *Iesu praecceptor, miserere nostri.* Nam et quod praecceptorem vocant, quo nomine nescio utrum quisquam Dominum inter-

pellaverit pro medicina corporali, satis puto significare lepram falsam esse doctrinam, quam bonus praecceptor abstergit.

Sacerdotium vero Iudaeorum nemo fere fidelium dubitat figuram fuisse futuri sacerdotii regalis, quod est in Ecclesia, quo consecrantur omnes pertinentes ad corpus Christi, summi et veri principis sacerdotum. Nam nunc et omnes ununtur, quod tunc regibus tantum et sacerdotibus fiebat: et quod ait Petrus ad christianum populum scribens, *Regale sacerdotium* (I PETR. II, 9); utrumque nomen illi populo convenire declaravit, quo illa unctio pertinebat. Cetera itaque vitia tamquam valetudinis et quasi membrorum animae atque sensuum, per se ipsum interius in conscientia et intellectu Dominus sanat et corrigit: doctrina vero vel imbuendi per Sacramenta, vel catechizandi per sermonem sonantem atque lectionem, ubi color quidam intelligitur verus atque sincerus, quia in promptu est et foris eminentissimus (non enim in occultis cogitationibus, sed in manifestis operationibus haec aguntur), Ecclesiae proprie contributa est. Itaque et Paulus voce Domini audita, *Quid me persequeris?* et, *Ego sum Iesus, quem tu persequeris;* ad Ananiam tamen missus est, ut illo sacerdotio quod in Ecclesia constitutum est, sacramentum doctrinae fidei perciperet, et verus eius approbaretur color (ACT. IX, 4-19). Non quia non potest per se ipsum Dominus omnia facere; nam quis alius haec facit etiam in Ecclesia? sed ut ipsa societas congregatorum fidelium, approbando in invicem atque communicando verae fidei doctrinam in omnibus quae dicuntur verbis, vel signantur sacramentis, tamquam unam speciem veri coloris obducant. Ad hoc etiam pertinet quod idem dicit Apostolus: *Deinde post annos quatuordecim*